

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia I.II - Cod. Ettenheim-Münster 290

[S.l.], [Anfang 18. Jahrh.]

Articulus 1mus

[urn:nbn:de:bsz:31-130078](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130078)

in septem libris ad Eudamum, tum denique in duos Ethicorum
libros, quos ad Nicomachum felix scripsit. Acco,
nomine duobus, Politicam octo libris absolvit.

Caput Primum.

De summo bono.

¶ Et tu primus.

De Bono et malo in genere.

Quæres imo. Quid sit Bonum?

R: Bonum s. p. ut ori p. p. d. p. t. r. , absolute s. p. et
relative.

Bonum absolute idem est ac perfectum: perfectum
autem id, cui in sua natura nil deest. iuxta illud.

Bonum ex integra causa, malum ex quolibet defectu;

Bonum s. p. ut ori p. p. d. p. t. r. , si ipsum
ex parte bonum est bonum absolute, quo ipse
nil deest in sua natura.

Bonum relative idem est ac quærens aliter.

¶ in post Aristotelem et veteres philosophos definitur concenter

bonum est id quod oia appetunt. ~ Unum quodq; anim
naturaliter appetit, hoc est quod visum est eandem quod sibi querit;
conuenit enim id solum quod proficit. 4.

Quies. Non oia appetunt foras v. g. quod
foras non est bonum, ergo foras non est bonum.

Ri. N. ego yppan. Cum enim de bonum, quod oia app
petunt, ferunt illud est, nil appetit a nobis, nisi illud sit
bonum, non v. nil est bonum nisi illud, ab oibus appetatur;
unde licet non appetatur ab hoc, appetitur tamen ab aliis.

Q. 2da. Quid sit appetitus ille, quo res
quolibet in bonum suum foratur?

Ri. Esse passionem quandam oibus animalibus inueniendam
in bonum suum appetendam.

Q. 3tia. Quotuplex sit?

Ri. Triplex in scholis descripti solet. naturalis, sensitivus
et ratio.

Appetitus naturalis est insula rei cuiuslibet ad bonum
suum passio. ~ Haec passio a pluribus libet
pluribusque partibus habet in rebus sensu deditibus, unde

plantas quodam humidis locis; quodam frigidioribus aut lapideis
delectari dicitur. Id hinc loquendi nomen est notum. sicut phorius
ab hominum indole translatum.

Ad appetitum ferribilem est proprietas in bonum ferribile
h. e. in bonum, quod ferre aliquo extorreo percipitur.

Ad appetitum raelis nuncupatur volubilis.

Q. 4to. Quotuplex est bonum relativum seu
conveniens alteri, cuiusque perfectum?

R. duplex, npe bonum per separationem, seu suum bonum
et bonum per participationem.

Bonum per separationem nuncupatur, npe Deus, qui solus
prope loquendo bonus est, ut ait Socrates Lucretius &c.
Raro bonus nisi solus Deus.

Bonum per participationem est quodlibet bonum creatum.

Q. 3to. Quotuplex sit bonum creatum si
per participationem?

R. bonum creatum in ordine naturali dividitur in bona propria
hinc nomen est sanctus, nobis, fortitudo.

2do. in bona accidentalia, ut sunt scientia et virtus, et in
bona fortitudo, sicut domus, laudus, penuria &c.

3.
Dicitur Edo. In bonum honestum iucundum
et utile, quia quiddam appetitur, appetitur et quod utile,
et quod iucundum, et quod honestum.

Q. Pro. Quid sit bonum utile?

R. Epe illud, quod alterius gratia ex parte dicitur et si quod
ipse ad idem appetendum et procurandum gedit; sic ut
potius amara utilis ad sanitatem recuperandam.

Q. Temo. Quid sit bonum iucundum?

R. Epe illud, quod delectat, et suaviter afficit. sic
alios delectantur ludi et spectacula, alios virtutes lib,
valeant radium et virtutem piam.

Q. Quarto. Quid sit bonum honestum?

R. Epe illud, quod iuxta rationis regulas congruit et
ordini spectantur, et sic est virtus omnis et probitas.

Q. Quinto. An bonum utile, iucundum
et honestum sint eiusdem generis diverso
et distincto realiter specie?

R. Negative, quia saepe idem bonum, utile

concordant et honoratum ē, v. g. cuncta integritas et
cuncta virtus.

Solent huius quæri, an nil ē volubile ppriè
appetibile, nisi idem appareat bonum, seu an volentes
ppriè appetere malum, quia malum, seu quia malum ē.
Ad hæc satis quæstioni sit.

Conclusio hæc.

Voluntas non potest appetere malum
quod malum.

Probatur Propositio.

Malum quod malum, seu pura malitia obiecti
non potest esse notitium amoris, ergo malum quod malum non
potest appeti.

Probatur antea. Notitium formale odij, non potest esse notitium
formale amoris, id malum quod malum ē notitium formale
odij, ergo non potest esse notitium formale amoris.

Probatur nunc. Actus spiritus diversi habent notitiam
specie diversa. Amor et odium sunt actus spiritus diversi, ergo

6.
habet notitiam specie diversa, ergo non habet eandem, ergo quod est
notitiam odij, non potest esse notitiam amoris, quod in malum que
malum habet notitiam odij, patet, quia si quis volentes
non appetit, nisi id, quod sibi conveniens est, si nil
odit, aut fugit, nisi quod sibi disconveniens aut ei
apparet.

Confirmatur hoc paritate actus, non potest
aperiri falso qua falso, seu qua falsum est, ergo nec
volentes amore malum, que malum, seu qua malum est.
Sicdem rationibus patet volentes non potest odire bonum
qua bonum.

Solvantur obiectiones.

Nota 1mo. Avari à nobis saepe malum,
quia nobis bonum apparet, scilicet, quia utile est illis,
dum est, aut se putatur; unde quoties amamus malum
accipimur, specie boni: hinc de concubitu, de peccatis ignorans.

Nota 2do. Malum alterius saepe nobis
apparet bonum respectu sui, eo quod alteri optando
malum propriam nostram explamus. si inimico optatur
malum, aut aliquid malum quodcumque.

Nota s^o. Nos in nobis p^o optere
malum, id malum in peditum majoris mali, et effuger
bonam res pecta majoris mali: sic damnabi appetunt
et nihilationem; quia annihilati in p^o vultu acerbissimos
inferi dolores ac cruciatus quos apprehendunt ut major
malum quam p^o p^o fieri destructionem: Ex his solam
duo sequentes obiectiones. *plaj.*

Obijerit imo. Ficus p^ohibet ac anatur
petun ergo p^o anari petun.
R. concedo talia.

Quis. Potest anari malum quia malum.
R. R. ego effugam. Quia in anari petun, apparet
bonum, sic fieri anari quibus, quia utile; in p^o d^o
reoluphabet, ut fuerit in p^o d^o et pl^o d^o.

Quis. P^o est sub nulla rase in bonum,
ergo sub nulla rase boni p^o anari, ergo si anatur,
anatur quia n^o glan.
R. Ergo anatur. sub nulla rase in bonum nona quid
anatur. bonum apparet ergo anatur. Ergo effugit.
sub nulla rase boni veri boni veri anari p^o quid

effugam. sub nuda rōae boni appereatū nego effugam. 7.

Itaq̃ quamvis p̃ta p̃ se et in se boni fci boni
hoīs p̃ h̃i sub aliqua rōae appereat bonum, & quidem
honestum, & utile et iucundum.

Sicut Nil utile & iucundum ē, nisi idea sit
honestum, ergo si p̃ta sub nuda rōae p̃t appereat boni,
utrum, sub nuda rōae em̃ p̃t appereat utile & iucundum.

R. Subq̃o artus. Nihil ē utile & iucundum in
se breuiat artus, nil appereat utile & iucundum, nisi
idem sit honestum nego artus et effugam.

Sicut nuda sit utilitas, & iucunditas, ubi ad
honestas, sope h̃i appereat utilitas & iucunditas em̃
in ijs, qui maxime deducunt.

Sicut. Qui amat nalam nuda sp̃e boni aliter
amat nalam que nalam, & multi amant nalam, nuda
sp̃e boni aliter, ergo. et.

R. P̃d. ñj. S. Augustinus. in q̃st̃ionibus suis
suasit se furatum pona nuda sp̃e boni aliter,
ergo amant nalam nuda sp̃e boni d̃ceptum.

Ri solgo artas. Nulla sp̄e boni honoris aut utilitatis
quod art. iuvandi nego art. et effan.

Piles. Peccare ex malitia & amore malum,
quia malum, id est multi peccant ex malitia, quod amant
malum quia malum.

Ri nego mag. Peccare ^{veris} ex malitia non est amore malum,
quia malum est, id est ordinare malitiam ad propriam salutem,
satisfactionem, et repletionem satisfactorum. Peccare est
peccare deliberate sine ignorantia. e.

Obijues Et ad. Voluntas est libera in
malum, ergo potest idem, sicut odium, ira et amore.

Ri concedo liban. Non erit nego prope amari malum,
id nego bene prope amari, quod in eo nulla cognoscitur
bonitas, quia bene deum notitiam amandi.

Involabitur imo. Voluntas est in libera
in malum quia malum, ergo potest in amore malum quia malum.

Ri solgo artas. Est libera libere operari et
et sp̄e finalitatis nego artas. Est libera libere operari
dictionis et exercitij quod artas. et nego effan.

9.
Libertas contrarietatis seu specificationis & potentes
ponendi. Duos alios contrarios iura idem alium v. g.
anorem et odium, hanc enim auctor iura naturam quae
malum.

Libertas gradationis seu exercitii est potentes
ponendi aliquam aliam, et illam committendi. hanc
habet voluntas iura naturam quae malum, quia potest succedere
potest potius odium eius, et ab hoc odio abstinere.

Parabitis 1to. Propium alteri optare malum
quia malum, v. g. nocere inimico, quod ipse appetere malum
quia malum.

2° Subjunctio alteri optare malum, quia malum
illi quod alteri. quia malum mihi neque alteri est esse.

Quando malum alterius redundat in bonum ari
virtutem malum appetentes appetimus alterius bonum
aestruum.

Parabitis 3^{io}. Propium ex amore amicitiae
alteri optare bonum, idem est, quia illi bonum est,
et nullo modo, quia mihi est bonum est, ergo est pari

psm alteri optare malum, id est. Ita quia illi malum est.
R. Nego esse. Si imparitas est quod optando alteri
bonum habeam notivum illud amandi, ad in malo solo
et puro non odio notivum amandi.

Quies. Ergo odium simplex non dicitur ad
odium inimitiam, falsa ergo et ardua.

R. Nego legem magis et affero divisionem.
odium simplex seu abominatio est una delectatio
nati sui, et nascitur ex amore cupiditatis.

odium v. inimitia est odium alienius personae ex
disprectatione illius, et amor sui nati redud dicitur
in rem malum bonum, et oppositur amori amicitiae,
que alteri propter ipsam optatur bonum.

Obijerit Sto. Si nati appetunt an-
nihilationem, ergo appetunt malum que malum.

R. Plz esquia. Annihilatio sub nulla ratione est
bona, ergo si appetitur, appetitur sub ratione nati.

R. fraternal arbitr. nego esquia. Sicut enim an-

nihilas sub nulla rase bona est i pl h' p errorem 9.
ictus apponere bona damnatis: et re ipsa sic apparet
in quantum e' uelatio dolorum inter horribilia quos
patiuntur.

¶ Probabitur imo. Si nihilas n' pl apponere
bona damnatis, go nulla solutio.

R. Phil. arbor. Quod e' destructiuum damnati n'
pl illi apponere bonam, I nihilas e' destructiuum
damnati, go n' pl illi apponere bona.

R. Rego maj. eas p'las apparet damnato bona
an nihilas, quia ipse illis destructio e', sic etiam ipse un
liberat a cruciatibus, quibus torquetur.

¶ Illud. Nullum bonum e' destructiuum
sui s'beti, I nihilas e' destructiuum sui s'beti n' p' damnati,
go n' e' bona.

R. Rego maj. Nullum bonum p'ponens et posi
tiuum e' destructiuum sui s'beti concedo arbor.
nullum bonum transiens et negatiuum rege maj.

concessa nō. ergo sibi ergo. Anichilas n̄ ē bonu
p̄manens et positivu quōd ergo. Trans euter et
negativu ergo.

Itaq̄ anichilas scriptu damnatorum n̄ ē bonu
p̄manens. h̄ ē, p̄ficiens solum, ē illu bonum aliquod
transiens in quantum damnatos. Interuendo liberati
doloribus, quos p̄ferunt iuxta idud quod Christus de
Juda in Evangelio dixit. Bonum fuisse hōi illi
si natus non fuisse.

Inrlabis etc. Nemo p̄ amore sui
destructionem.

Ri nego ad patet ex p̄ria. Nunquid enim desperatis
se ipsos oīdual, nisi mali sibi nocent app̄
cantur. nunquid peccatores nudent post mortem an,
nihilarij p̄liis, quā in flammis eternis q̄jii?

Quid. Solent anōi n̄ras bonum, quia n̄ras
bonum, go quia nalam.

Ri ergo actus. p̄ amore n̄ras bonum, ita ut

minoritas boni fit medium nego artus. ita ut
volentes tunc habeat aliud medium r. g. exercitium
suo libertatis con. artus. et n. sqm.

Quisq; amat minus bonum in specie majoris,
habet aliquid medium speciale propter quod minus bonum
preferat majori.

Impossibile est. Impossibile est appeti,
propter seipsum velut est angelus, ergo est malum quia malum.
R: ergo artus. Impossibile est appeti, à cognoscente
impossibilitatem nego artus. ab ignorante con. artus
et n. sqm.

Itaq; sicut malum potest apparere bonum, et ut
tunc appeti, sic in impossibile potest apparere possibile et
sicut optari.

Quis vultis. Philo quidem iudicant malum
quia malum propter anore, ergo potest fallere ab illis anore,
potest enim quodlibet anore, quod iudicant anore anabile.
R: nego sqm. sicut enim errant iudicando malum

que malum e' anabile, uti orant patando se illud anore
nec posse anari, que implicat amor voluntatis sine notitia
anoris. Fine iudicium illorum ad finem e' spe,
relativum n' positivum.

Articulus secundus.

De Fine et eius divisione.

Queres imo. Quid sit finis?

R. Est id cuius gratia fit, & omnimodo aliq,
A ⁱⁿ quo quiescit agens.

Q. Et. Quotuplex finis?

R. Principae triplex; npe finis cui et ort
idud ad cui bonum volumus. Finis qui est
e' bonum quod volumus. Finis qui est
quo, et e' possessio boni, seu e' visio duorum priorum
finium.

Q. Et. Quomodo dividatur finis Quid?
R. Finis in ultimum et n' ultimum. Finis ultimus